

huisarts en wetenschap

MAANDBLAD

VAN HET NEDERLANDS HUISARTSEN GENOOTSCHAP

Bij de aanvang van de zevende jaargang

Bij een vorige gelegenheid werd de afsluiting van een jaargang aangegrepen om een ogenblik stil te staan bij een der functies van dit tijdschrift, namelijk die van nascholingsorgaan voor de huisarts. Ditmaal zou ik, uitgaande van een analyse van de redactionele inhoud van de afgelopen jaargang, aandacht willen schenken aan de functie welke het maandblad heeft in het beschrijven van de huisartsgeneeskunde.

De helft van de inhoud bleek te bestaan uit, veelal op verzoek van de redactiecommissie geschreven, bijdragen van specialisten over voor de huisarts belangrijke onderwerpen. De andere helft van de redactionele inhoud bestond uit door huisartsen geschreven artikelen van merendeels beschouwelijke aard, waarvan slechts enkele op ons verzoek waren geschreven. Ruim een kwart van de door huisartsen geschreven artikelen bestond uit verslagen van wetenschappelijk onderzoek in de huisartspraktijk, waarbij dient te worden aangetekend, dat hiervan het grootste deel bestond uit artikelen van de werkgroep verloskunde van de huisarts. In absolute getallen uitgedrukt: van de 87 artikelen welke in de zesde jaargang verschenen waren 42 door specialisten en 45 door huisartsen geschreven; in 12 artikelen werd een verslag gegeven van wetenschappelijk onderzoek in de huisartspraktijk; 9 hiervan betrof een groepsonderzoek. In de derde jaargang (1960) waren deze getallen respectievelijk: 82, 41, 41 en 7 (2).

In de kring van het N.H.G.-bestuur, de verschillende commissies en de landelijke studiegroepen is men doordrongen van de noodzaak welke bestaat om tot intensief onderzoek in de huisartspraktijk te geraken. Het Huisartseninstituut waarin deze maand de werkzaamheden een aanvang hebben genomen, zal er ongetwijfeld toe kunnen bijdragen dat een begin wordt gemaakt met de verschillende projecten,

welke de Commissie Wetenschappelijk Onderzoek, de Commissie Nascholing en de Landelijke Studiegroep Parktijkvoering in studie willen nemen. Wil men echter binnen afzienbare tijd resultaten bereiken, dan is vorming van een wetenschappelijke staf een absolute eis. De geschiedenis der geneeskunde verschaft ons talloze voorbeelden waaruit blijkt dat de ontwikkeling van de geneeskunde sterke stimuli ontving uit de simpele erkenning, dat een bepaald deel der geneeskunde speciale bestudering waard was. In een „editorial” in het decembernummer van *Medical World* — (1963) *Med. Wld. (Lond.)* 99, 661 — wordt de wens en de verwachting uitgesproken dat het initiatief van de universiteit van Edinburgh om Dr R. Scott tot hoogleraar in de huisartsgeneeskunde te benoemen, er onder meer toe moge bijdragen het zo nodige wetenschappelijk onderzoek in de huisartspraktijk te stimuleren De traditionele Schotse zuinigheid blijkt hier vervangen door wijsheid.

De redactiecommissie van „huisarts en wetenschap” spreekt de wens en het vertrouwen uit dat in de nabije toekomst het maandblad van het Nederlands Huisartsen Genootschap door zijn redactionele inhoud ervan blijf mag geven, dat het zo noodzakelijke wetenschappelijk onderzoek ook in de huisartspraktijk in Nederland intensief wordt beoefend.

* * *

Bij de aanvang van de zevende jaargang verliest de redactiecommissie in haar lid K. G. Brühl een markante persoonlijkheid. Sedert zijn benoeming op het ledencongres 29 november 1958 heeft hij vijf jaren deel gehad aan de werkzaamheden en het beleid van de redactiecommissie, nadat hij voordien eerst in de werkgroep en daarna tot einde 1958 in het N.H.G.-bestuur, het secretariaat had beheerd.

De combinatie van het redacteurschap met het voorzitterschap van de Commissie Nascholing heeft er ongetwijfeld toe bijgedragen, dat hij na vijf jaren zijn mandaat ter beschikking wilde stellen. Op deze plaats getuigen wij gaarne van onze dank voor al hetgeen hij in de afgelopen jaren voor het tijdschrift heeft gedaan.

In de plaats van Brühl werd op het aan het laatste N.H.G.-congres voorafgaande ledencongres, staande de vergadering, voorgesteld en met algemene stemmen benoemd mevrouw H. G. Frenkel-Tietz te Amsterdam. Mevrouw Frenkel, die vanaf augustus 1963 reeds aan de besprekingen in de redactiecommissie deelneemt, heten wij hier van harte welkom, daarbij de hoop uitsprekend, dat zij veel voldoening ondervinde van de werkzaamheden in deze commissie.

Traditiegetrouw vermeldt dit verslag dat de re-

dactiecommissie de boekenbon voor de beste bijdrage in 1963 in de rubriek „Uit de centra” heeft toegekend aan de collegae G. W. Luger, C. H. A. Westhoff en J. M. Pauw. Hun drie bijdragen geven blijk van inzicht in het grote belang dat aan deze rubriek moet worden toegekend ter bevordering der communicatie binnen het Genootschap.

Als bijlage treft men in dit nummer aan een naar ontwerp van A. E. Denekamp — (1962) huisarts en wetenschap 5, 357 — vervaardigde geplastificeerde dosimeter, waarmee de redactiecommissie de lezer van dienst hoopt te zijn bij het bepalen van de dosering van geneesmiddelen bij kinderen.

Tot slot getuigen wij gaarne van onze oprechte dank jegens allen, die dit jaar weer hebben medegewerkt inhoud en vorm van het tijdschrift te realiseren.

H.

De werkzaamheden in de huisartspraktijk nu en in de toekomst

DOOR G. J. BREMER, HUISARTS TE NIEUWKOOP EN E. VAN WESTREENEN, HUISARTS TE ROTTERDAM

Inleiding. De toekomstige ontwikkeling van de huisartspraktijk in Nederland zal ongetwijfeld worden bepaald door een zo groot aantal, deels nog onbekende invloeden, dat men zich kan afvragen of het mogelijk is over dit onderwerp iets verstandigs te zeggen. Wanneer wij ons desondanks toch op dit speculatieve terrein begeven komt dit, omdat wij van oordeel zijn dat onze eigen denkbeelden ten aanzien van de huisartspraktijk in sterke mate ons werken zullen beïnvloeden. De huisarts, die ervan overtuigd is dat zijn medisch handelen zinvol is, dat hij in bepaalde situaties zeker zo goed of misschien zelfs beter dan de specialist de patiënt zal kunnen helpen, zal andere ideeën hebben over de toekomst van zijn beroep dan de collega, die zonder interesse moedeloos zijn werk doet in de overtuiging dat de specialist altijd alles beter kan.

Wij willen dus beginnen een uitgangspunt te formuleren, van waaruit wij de huisartspraktijk beschouwen. Wij gaan uit van de stelling dat er een typische huisartsgeneeskunde bestaat, waarvan de inhoud en de methodiek nog veel nadere bestudering zullen vereisen. Onze overtuiging is het, dat de werkzaamheden van de huisarts voor een zeer belangrijk deel moeten worden gezien als een, in vroeg stadium herkennen en indien mogelijk cureren van in pathologisch opzicht (nog) onbelangrijke ziektebeelden, waarbij de „zeeffunctie” (welke patiënt moet naar de specialist worden verwezen, en welke niet?) medisch en sociaal-economisch gezien uitermate belangrijk is.

Uiteraard heeft de huisarts tevens een belangrijke preventieve taak.

Het morbiditeitspatroon in de huisartspraktijk

verschilt dermate van dat in de kliniek, dat het geen vraag meer is of het ziekenhuis de enig juiste plaats is om een toekomstige huisarts op te leiden.

De redactiecommissie heeft gevraagd iets te zeggen over een toekomstige ontwikkeling. Een dergelijke vraag is ons als artsen niet vreemd, het is de vraag naar de prognose. Het uitspreken van een prognose is echter eerst mogelijk na een onderzoek, maar blijft ook na een uitvoerig onderzoek een hachelijke zaak, temeer daar het niet zeker is of therapeutische adviezen zullen worden opgevolgd.

Wij zullen, na een onderzoek, eerst trachten de status praesens te beschrijven van de werkzaamheden in de huisartspraktijk, waarna het misschien mogelijk zal zijn iets te zeggen over de toekomstige ontwikkeling van deze werkzaamheden. Hoewel gevraagd is iets te schrijven over „De toekomstige ontwikkeling van de huisartspraktijk in Nederland” hebben wij dus de vrijheid genomen de titel van deze bijdrage te veranderen.

Het onderzoek is verricht in een stads- en in een dorpspraktijk, waardoor een, naar wij hopen, evenwichtig beeld is verkregen. De werkzaamheden in de praktijk zijn in zo grote mate afhankelijk van de individuele opvattingen en eigenschappen van de arts, dat wij niet pretenderen dat onze gegevens een gemiddelde opleveren voor de Nederlandse huisarts. Het bestuderen van twee schapen geeft echter wel het recht iets te zeggen over alle schapen. Wij hopen nu maar dat de kudde alleen uit schapen bestaat.

De werkzaamheden van de huisarts. Welke werkzaamheden verricht de huisarts nu eigenlijk?